

LIST PŘESNÝM DEMOKRACII

OBSAH:

ROZPRÁVY

ROČNÍK II, ČÍSLO 9, ZÁŘÍ 1951

SEPTEMBRE 1951.

5

PROVOLÁNÍ KRISTYANSKÉ DEMOKRACIE
SKUTEČNOST SKUTEČNÁ ČI NEKUTEČNÁ?
NEJSTÁRNĚJŠÍ DĚTI NA SVĚTĚ
DIALEKTICKÝ MATERIALISMUS
NOVÝ FARACON
AKTUALITY A POZNÁMKY

Exp.: S. Ghelfard, 49, rue Brichant, Bruxelles, Belgique

JOURNAL

MEMBERS

FROM

dokončení článku "Nejšťastnější děti na světě" se stránky 8:

Děti musí závodit mezi sebou v socialistickém soutěžení a jsou často pobízeny k překonání pracovním nohem dospělých dělníků. Přestupky proti pracovní kázní jsou u dětí trestány podle téhož "humánního" zákona-koncentrákem.

Nejlepším pak důkazem štěstí sovětských dětí může sloužiti proslulý zákon ze 7 dubna 1935, kterýžto zákonem děti od 12 let jsou postaveny na roven dospělým co do výše trestu, trest smrti v to počítaje. Která jiná země na celém světě se může pochlubit takovou láskou k dětem?

V úterý dne 16 října 1951 se koná v "Ukrajinském Domě" 7, rue Guimard, Brusel, valná hromada všech politických uprchlíků z ČSR. Začátek o 20 hodině večer.

BÝVALÍ POLITIČTÍ VĚZŇOVÉ- POZOR!

Komitét politických uprchlíků z ČSR v Belgii vyzývá bývalé politické vězně, aby ve svém vlastním zájmu podali přihlášku o náhradu, za věznění v německých koncentračních táborech. Jde o náhradu, kterou vyplácí západoněmecká federální vláda bývalým politickým vězňům.

Přihlášky na adresu: 192, rue Royale, Bruxelles, Komitét uprchlíků z ČSR v Belgii.

V příštím čísle ROZPRAV přinese podrobnou recenzi nové knihy prof. dra. Bohdana Chudoby v jazyku anglickém pod názvem "Meaning of civilisation"/Smysl civilisace/.

CO ZASE KUTÍ? V minulém měsíci se...v náhodou..." sešli v Paříži čtyři skalní soudruzi-Václav Majer z Anglie, Bohumil Laušman z Bělehradu, dr. Jaroslav Rožous z Bruselu a ing. Vladimír Brůže z Holandska. Naši pařížští přátelé je zastihli v družném rozhovoru v jednom pařížském podniku. Kdo jim asi platil cestu? Že by Tito?

ROZPRAVY, list pro křesťanskou demokracii. Číslo 9, září 1951. Řídí a vydává: S. Ghelfand, pod záštitou křesťansko-demokratické strany v Belgii. Veškerou korespondenci řiďte na adresu: S. Ghelfand, 49, rue Brichaut, Bruxelles, Belgium.

KŘESŤANSKO-DEMOKRATICKÉ HNUTÍ

je volné sdružení Čechů a Slováků-lhostejno zda byli nebo posud jsou členy kterékoli politické strany-kterí si vzali za úkol obnovit ve své vlasti politický a sociální řád na základě křesťanské nauky, jak je zejména vyjádřena okružními listy RERUM NOVARUM a QUADRAGESIMO ANNO.

Čelnými programovými zásadami křesťansko-demokratického hnutí jsou tyto zásady:

- 1/organisace rovnoprávných a vzájemně se respektujících odborů všech zaměstnání, jejichž představitelé by byli svobodně voleni příslušníky každého jednotlivého zaměstnání a které by vyústily v hospodářské komory sněmovny, mající na starosti záležitosti hospodářské a sociální;
- 2/volby do politické, rozhodující komory sněmovny na základě přímého, rovného, obecného a tajného volebního práva, ale bez vázaných kandidátních listin, přímou volbou jednoho zástupce z každého volebního okresu;
- 3/vyřešení otázky česko-slovenské přiznáním národu slovenskému všech práv, které má národ český, tedy i práva státotvorného a vypracováním nového politického uspořádání na základě federativním.

HLAVNÍ ÚKOLY KŘESŤANSKO-DEMOKRATICKÉHO HNUTÍ V ZAHRANIČÍ JSOU:

- 1/sdružovati se v místních národních skupinách, po případě i v oblastech zahrnujících více místních skupin na území jednoho státu;
- 2/udržovati vzájemné spojení mezi jednotlivci, skupinami a oblastmi, přímé i prostřednictvím generálního tajemníka, jímž je redaktor "ROZPRAV"
- 3/studiem a vzájemnými poradami prohloubiti ideový a akční program hnutí a propagovati jej v exilu i doma;
- 4/připraviti návrh organizačního i jednacího řádu hnutí, jakož i svolání ustavujícího sjezdu na půdě naší vlasti po jejím osvobození.

Vybízíme všechny, jimž je naše myšlenka sympatická, aby se přihlásili k součinnosti.

V Bruselu, na den Svatého VÁCLAVA 1951.

Dr. Bohdan Chudoba
býv. poslanec ÚNS a
čestný předseda mládeže
Čs. Strany Lidové

Dr. Pavel Haljan,
býv. člen SNR a
předseda odb. mladých
Slov. Demokr. Strany

S. Ghelfand
redaktor "ROZPRAV"

I.

Kdesi v Anglii vychází český časopis "Skutečnost". Nepodařilo se mi zjistit jeho celkový směr, píše do něho komunističtí básníci právě tak jako lidé, kteří dnešní vládu v naší vlasti posuzují nepříznivě. Ale v čísle, které se mi dostalo do ruky - z června 1951 - je článek "Mravnost a vědecký světový názor" podepsaný jménem vydavatele časopisu, H. J. Hájka. Jsem rád, že jsem si tento článek mohl přečíst. Zdá se mi být příznačný pro ducha jisté části české emigrace. A je záhodno říci k němu několik slov.

Úvodem bych chtěl poznamenati, že se mi usílí H. J. Hájka zdá býti poctivější a sympatičtější než na příklad současná činnost Huberta Ripky, Adolfa Krocházky nebo Ivo Ducháčka. Hubert Ripka na příklad býval velmi kriticky voči všemu křesťanskému. Ještě r. 1945 na příklad napsal: "Spojenecký vztah k Sovětskému svazu vyžaduje i nové orientace v naší politice kulturní; jde o to, aby z našich škol, vzdělávacích ústavů a z naší literární tvorby vymizely všechny prvky protisovětské" /citováno z knihy "Českošlovensko v nové Evropě," str. 87. / Dnes však, aniž by právě citovanou zásadu kdekoliv odvolal, oslavuje arcibiskupa Borana a nedávno se dokonce doprošoval audience ve Vatikánu. Podobně Adolf Krocházka s Ivou Ducháčkem se ještě v dubnu 1944 spojili k vydání publikace "Po moskevské cestě" v níž Ducháček vyvrcholil své vývody větou v pravdě prorockou: "Tento nesmírný požár" napsal, "jistě není ohýnkem, na němž si mohou ohřívat své polívčičky lidé, kteří ještě včera z kládali svoji kariéru na potírání Leninova výkladu Marxe." Teď však o těchto slovech mlčí, poněvadž je dnes výhodnější se představovati jako křesťan. Zároveň však uvádějí vesele dál ve skutek své staré názory. Klidně zejména a bez jediného protestu přijali, že správcem Radio Free Europe v Mnichově - dnes jediné nekomunistické školy a jediné nekomunistické rozhlasové stanice našeho národa - byl jmenován Ferdinand Peroutka, člověk, jemuž vše křesťanské bouří jeho zatrpklou žluč.

Ne tak H. J. Hájek. I on se svým časopisem podporuje Ferdinanda Peroutku. Ale má k tomu plné právo, poněvadž se sám ke křesťanství nehlásí. A co ho činí sympatickým, je to, že nespěchá, aby bez vnitřní konverze své přesvědčení zahodil jen proto, že by mu to bylo politicky výhodné nebo že Církvi se dnes pochlebuje těmi, kteří ji včera spílali. Touto poctivostí si jen získá úctu.

Hájkův článek je odpovědí na provolání křesťanské Akademie v Římě, jež upozorňuje, že mravní náprava nemůže býti založena na pověrčivé mravouce utilitaristické, nýbrž jen na víře v Boha. Hájek k tomuto názoru říká své nikoli a praví: "Mravní normy moderního člověka nevisí ve vzduchu; kritériem jsou empiricky zjistitelné a racionálně uspořádané biologicko-psychologické a sociálně-kulturní potřeby civilizovaného lidstva."

Budiž mi tedy dovoleno přijmouti tuto hozenou rukavici právě na tomto místě, v časopise, který má politické poslání. Chci tím zdůrazniti právě poslání křesťansko-demokratického hnutí v exilu. Politici ve Washingtoně nebo kdekoliv jinde by takovou rozpravu asi sotva začali. Mohla by jim způsobiti nesnáze na cestě k vládním křeslům. My jsme však hnutí prosté starostí o křesla. Naším

posláním v emigraci je boj o myšlenku. Ideovým zápolením však ne-nyslíme jen studium upravy sociálních poměrů podle křesťanské nauky. Právě proto, že nám jde o to, aby jednotlivé hospodářské odbory uznaly vzájemně nutnost své svobodné existence a přestaly se potírat hlasováními, které není nikterak bezpečnou zárukou pravdy, musíme usilovati o obrodu mravní, z níž jedině takové svobodné uznání vzejít. A právě proto musíme s p. Hájkem řešit otázku: jakou mravnost?

II.

Klíčovým slovem k naší otázce je totéž slovo, které má časopis p. Hájkův ve štítu, slovo: "skutečnost". Chceme poznávati skutečnost. Chceme i mravnost skutečnou. Nechceme fikce. Nechceme mravnost vymyšlenou.

Skutečnost je třeba hledati všude, to jest i ve věcech vedlejších, v poznatcích, které jsou pouze poznatky úvodními. Hledá ji tam také vydavatel "Skutečnosti". Prohlásí na příklad, že křesťanství je posedlé sexuální zdrženlivostí; měl by psravedlivěji prohlásit, že je posedlé touhou po dokonalé lásce, z které může vyplynouti i nesobecká zdrženlivost. Jinde zase prohlásí, že "intelektuální rozmach osvobodil člověka od středověké bídy, chorob, hladomorů, ignorance". Zapomněl, že tento intelektuální rozmach v sobě zahrnuje i Robespiera, Marxe s Sorelem, Leninem a Stalinem, Rosenberga s Hitlerem a-dodajme-i existencialisty Heideggera s Sartrem, kteří by se nepochybně se svého vlastního, velmi nekřesťanského a intelektuálně rozmáchlého stanoviska vysnali biologicko-psychologické mravnosti p. Hájkové. A co se té bídy, chorob a hladomorů týče, i ta nejčernší čísla středověkých kronikářů jsou pouhým zlomkem třicíti milionů mrtvých a zcela zarzačelých obětí let 1939-45. Opět jinde p. Hájek prohlásí, že Francie a Italie, étradiciční země katolické, jsou zeměmi masových komunistických stran, zatím co Anglie a Spojené Státy odolaly komunistické názke. "To je mi hezké; vynechati zcela jednoduše Rakousko, Španělsko, Portugalsko, Lucemburk, vlámskou Belgii, půlku Holandska, Chile, Ecuador a tak dále je již samo o sobě špatným smyslem pro skutečnost; ale přímo ale přímo phlavkem skutečnosti je zapomenouti, že to bylo ve Voltaire, Gambettové a Clemenceauové Francii a v Garibaldiho a Crocchi Italii, kde byla církev nejvíce porupena a kořeny její působnosti podkopány; odtud ten komunismus, p. Hájku! Co se týče těch Spojených Států a Anglie týče, vážím si neskonale více těch snad málo Italů a Francouzů, kteří bojují s komunismem na pokračí propasti, než amerických Hissů a Achesonů, kteří byli ve svém pohodlí teprve praskáním moskevské knuty donuceni přestat se Stalinem sympatizovat, nebo britských Atlee a Morrisónů, kteří ještě dnes, kdy již tolik Britů padlo na Korei, obchodují s Mao-Tsetungem.

Tož tedy více zřetelo ke skutečnosti by "Skutečnosti" neškodilo. Ale obraťme se teď k hlavní věci.

Pro vydavatele "Skutečnosti" je mravní norma odvozena ze zjištěných potřeb civilisovaného lidstva. H. J. Hájek sice žádou takovou potřebu výslovně nejmenuje, ale užitím množného čísla sám naznačuje, že zná takových potřeb víc. Je jich opravdu víc. Mezi empiricky zjištělné potřeby živočišného světa-abgchem by-li vědecky přesní, neboť do živočišného světa člověk vědecky náležá-patří zabítí právě tak jako láska, úskok právě tak jako

šetrnost. Pohled do přírody kolem nás stačí nás o tom přesvědčit. A co je to vražda nebo co je to krádež? Každý pozitivistický sociolog rád vydavatele "Skutečnosti" poučí, že jsou to sociologická fakta, která jest jako taková přijmout a klasifikovat. Je potřeba násilím odstraniti soupeře s cesty empiricky zjistitelnou a racionálně uspořádanou biologicko-psychologickou a sociální potřebou? Zajisté. Je potřeba milovati jiného člověka a zahrnovat ho přízni právě takovou potřebou? Zajisté. Ale co teď s tím? Aterou potřebu si vybrati? Kterou prohlásiti za normu?

Vydavatel "Skutečnosti" se teď ovšem zvedne a prohlásí, že jsem laciným způsobem a úmyslně přehlédl, že jeho definice mluví o potřebách celého lidstva a radto civilisovaného lidstva a nikoli jednotlivce. Inu, nepřehlédl. Jenže, snaže se vysliti do postavení přísně empirického a prostého všech stop třířského křesťanství, nevidím, jak by nějaké lidstvo mělo mítí vědeckou přednost před jedním určitým člověkem. Se stanoviska přísně vědeckého nic takového neexistuje. Nemá vědeckého důvodu, proč by biologicko-psychologické potřeby bisona měly mítí menší hodnotu než tytéž potřeby člověka. Věda jen konstatuje, že člověk ponalu, ale jistě bisona vyhubil; a ani ji nenapadne, aby usílala kázání o potřebách celého živočišstva. A právě tak neexistuje pro vědu nějaké lidstvo jako celek. Rozhodne-li se na příklad p. Hájek otrávit p. Peroutku, lze z toho mítí se stanoviska vědeckého nejvýše radost, poněvadž to povede patrně ke vzniku species nadhájků a k potvrzení vědecké hypotézy o přetrvání schopnějšího jedince a rodu.

Z toho tedy vysvítá, že křesťanské zpátečnictví nelze dobře potíratí tím, že přijmeme jednu jeho zpátečnickou zásadu/zásadu o stejné ceně všech lidských osobností/za svou a stlučeme ji křesťanům o hlavu. Když empirická věda, tedy opravdu jen empirická věda.

III.

Ale naproti tomu nutno poprositi vydavatelstvo "Skutečnosti" aby laskavě přihlédlo přece jen ke skutečnosti, neboť na tom opravdu závisí budoucnost našeho národa. Budou-li český národ vychováti Peroutkové, s úchvalou také křesťanů druhu Řípka, Procházka Ducháček-je devadesátdevět procent pravděpodobnosti, že tento národ nikdy nepozná skutečnost, nýbrž jen představu nelogické, jako je ta, kterou jsme právě rozebrali, nebo jako byla představa kanovníků, kteří odsuzovali Galilea, poněvadž odporoval Aristotelovi jehož názory pokládali za vědu, za vědou nebyli.

Usilujeme o to, aby národ byl vychováván v duchu křesťanském poněvadž křesťanství může sice mítí chybní kanovníky, -ve Florencii 17. věku právě tak jako v Praze 20. věku-ale jako nauka vědy stálo při skutečnosti a hlásalo skutečnost. Všechny konflikty mezi křesťanstvím a vědou, pokud kdy vznikly, nevznikly z toho, že by věda vedla někam jinam než křesťanství, nýbrž z té prosté skutečnosti, že věda vůbec nikam nevede. To křesťané dobře věděli, ale někteří nekritičtí zastánci vědy to popírali. Věda je poznáním určité skutečnosti, ale právě jen té části, jejíž poznání vede k žádným mravním uzávěrám. Věda máže zjišťovati určité skutečnosti, ale nikdy nemůže stanoviti mravní normy. Mezi posláním takové vědy a posláním křesťanství není žádných skutečných konfliktů. Jestliže však někdo přijme postulát, který nemá s vědou nic společného-jako na příklad výše diskutovaný postulát, že lidstvo jako celek má vyšší

práva než silný jedinec-a prohlásí jej za výsledek vědy, pak vědě nejen neposlouží, nýbrž ji také přivede do zbytečných konfliktů.

Naopak, k tomu, abychem lidstvo postavili výše než zájmy silných jedinců, Hitlerů, Stalinů a Čepičků, je zapotřebí víry. Víra nepochybně dríná i na dně duše vydavatele "Skutečnosti" jinak by ji nemíchal-byť nevědomky-do vědy. Jak věda tak i víra ovšem musí býti soudná, to jest nesmí odpíratí logice poznání. A musí býti soudná neustále, soudná a důsledná. Tím, že je se dná a důsledná, liší se od pověry. Chcete příklad?

Víra soudná a důsledná: marxistické myšlenky odsouzeny po prvé v t. zv. syllabu Pia IX; odsouzení platí podnes.

Povíra nedůsledná: "Nikdy v historii nebylo Rusko tak mocné, nikdy nebyly síly socialismu tak mohutné seřazeny. To je nová epocha dějin. Přesto někteří lidé myslí setrvačně. Ještě se nepodařilo vysvětliti všem nutnost pádu socialismu." Napsal Ferdinand Peroutka v knize "Tak nebo tak" na str. 8. Dnes už to zase neplatí.

Závěrem bych chtěl ještě vydavateli "Skutečnosti" říci toto: Ať je ujištěn, že plně chápu jeho touhu po skutečnosti zcela jisté. Nic není ostatně pochopitelnějšího právě pro nás ve vyhnanství než tato touha po zakotvení, po něčem pevném, co by dalo jistotu i normu pro další jednání. Není však k této jistotě jiné cesty než vírou. Zjišťováním tisíců různých skutečností hmotného světa nedospějeme nikdy ke skutečnosti nornotvorné. Tuto pravdu připomenuli nové době již na samém jejím počátku John Henry Newman ve své "Grammar of Assent" a Petr Čadajev ve svých listech. A posud ji nikdo nevyvrátil. Máš připustit, že se víra a její předmět mohou zdáti méně skutečné než hmotná fakta. Ale i naše touha po obnovení vlasti se zdá býti méně skutečná než její v pravdě hmotná existence pod vládou Klávy Gottwalda. Budeme-li slovoslovat ve víře, nedočkáme se obnovy. Nikoli nadarmo říká český náboženský hymnus: Nezhyno rod, jenž věřit neustane.....

"Spojenectví s ruskem je věcí všech stran Národní Fronty, je výsledkem jejich společného usilí, je věcí celého národa, nikoliv jedné strany. Je-li smlouva věcí společnou, jsou také zásluhy za tuto smlouvu věcí společnou. Žádná strana nemá právo připisovati si výhradní podíl na této smlouvě. Smlouvu připravila a projednala Šrámkova vláda v Londýně/Hlučný potlesk poslanců strany lidové/.... Ostatně to soustěžení v zásluhách o smlouvu se Sovětským svazem není v podstatě rysem chorobným. Vždyť to jen ukazuje a znovu potvrzuje, jak za touto smlouvou stojí opravdu všechny lid této země".

/Dr. Ivo Ducháček v Prozatímním Národním shromáždění dne 8 března 1946./

"Není jiné vyhlídky na klid v tomto státě, než přijmouti socialisaci úprinné a trvalé!"

/Ferdinand Peroutka v knize "Tak nebo tak" str 83 rok 1947, Borový./

NEJŠTASTNĚJŠÍ DĚTI NA SVĚTĚ

V. Morcalov

Je známo, že v Sovětském svazu jsou, jako i zemích nesocialistických, jesle, mateřské školky, sirotčince a pod. Avšak žádná sovětská propaganda nemůže skrýti před světem utrpení, jež musily děti prožít ve SSSR a prožívají ještě dnes.

Všichni se dobře pamatujeme na miliony osiřelých dětí, na "bezprizorníky" z let občanské války a NEPu. Ještě jsme nezapomněli na hrůzy hladových let 1932/1933, na miliony selských dětí, s třílky otoklymi hlady, pojídajících trávu a kůru ze stromů a umírajících hromadně vysílením a úplavicí. Sovětská vláda byla tehdy lhostejná vůči utrpení dětí, protože měla před sebou mnohem důležitější úkol: upevnění moci Sovětské, uskutečnění kolektivizace, postavení paláce kultury, vyzdobení moskevského Metra velkolepým mramorem....

Na konci let třicátých v období velkých čistek, znovu ztratily miliony sovětských dětí své rodiče, kteří byli zatčeni, popraveni či posláni do koncentráků. Socialistická vláda, ve své láskyplné péči o děti, zřídila pak početné koncentráky pro "mladistvé zločince", kde vychovateli byli úředníci NKVD.

Druhá světová válka zanechala miliony sirotek, o něž pečují sovětské sirotčince. Účelem výchovy je příprava "socialistických kádrů v duchu bezvýhradné věrnosti učení Marx-Leninismu. V těchto sirotčincích se vychvívají také děti zatčených a odsouzených "nepřátel lidu". Sovětská vláda zřídila 1000 domovů pro mladé pionýry, 430 ústavů pro mladé techniky a badatele, četné knihovny a čítárny. Avšak každý palác pionýrů, každá škola, a každá kniha pro děti má jediný úkol: vykořenití všechno dětské z dětských duší, naučení dětí zbožňovati Štalina, zfanatizování dětskou nysl, otrávení duše bezbožeckým materialismem, učinití z dětí budoucí oddané otroky režimu.

Sovětský tisk lže, že ve SSSR je vyučování bezplatné a přístupné všem. Lže, protože sovětský zákon z 3. října 1940 stanovil tak vysoké školné pro sedmou, devátou a desátou třídu středních škol, jakož i pro školy odborné a vysoké, že se středoškolské a vysokoškolské studium pro děti kolchozníků, dělníků a nižších zaměstnanců stalo nedosažitelným. Střední a vysokoškolské studium je nyní výsadou jen privilegované kasty sovětských hodnostářů a partajníků. Nikde na světě neexistují tak ostré třídní rozdíly mezi občany, jako v Sovětském svazu. Sovětská propaganda ráda vytrubuje do světa, že si každý může vybrati povolání dle vlastní vůle. To je lež, protože volba povolání je zcela závislou na příslušném plánu: je-li plán pro zaměstnání v daném oboru splněn, pak se musí uchazeš spokojiti s tou prací, kterou mu přidělí úřad. Každý studující se musí pak zavázati, že po ukončení odborného studia bude pět let pracovati tam, kam ho úřad pošle.

O něžné péči sovětské o mládež svědčí též zákon o pracovních rezervách z 2. října 1940, jenž je stále v platnosti i dnes, tedy 6 let po ukončení války. Podle tohoto zákona je jeden milion sovětských dětí ve věku od 14 let výše každoročně znobilisován a poslán na práce, rodičů se ovšem nikde neptá. Těto děti jsou pak zaměstnávány v dolech, na naftových polích, v továrnách, na stavbách atd., mnohdy sta i tisíce kilometrů od rodného místa.

D I A L E K T I C K Y M A T E R I A L I S M U S

Marxova nauka o hodnotě a nadhodnotě/pokračování/

-sg-Marx říká: jelikož nemůžeme vzájemně porovnávat užitečnost různých druhů zboží, nezbyvá jako měřítko hodnoty než totož každé zboží je produktem lidské práce. Tedy hodnota stolu nezávisí na tom, že stůl je čtvercový a dřevěný, nýbrž na tom, že k výrobě stolu, obleku atd. bylo použito tolik a tolik lidské práce. Nezáleží ani na tom, je-li to práce truhlářská nebo krejčovská, je to prostě množství bezrozdílné lidské práce, které je vtěleno ve zboží a určuje jeho hodnotu.

Na námitku, že "množství práce" kterou nemá lékař, advokát či umělec nelze srovnávat s prací na př. zeďníkovou, Marx odpovídá, že hodnota kvalifikované práce je vždy násobkem hodnoty práce jednoduché. Platí-li nádeníkovi za hodinu práce 10 korun a za čtvrt hodinové lékařské vyšetřování 100 korun, je to pro Marxe důkazem, že se ve společnosti ustálila určitá relace mezi oběma druhy práce a že tedy v daných poměrech hodnota práce lékaře je 40tinásobkem hodnoty práce nádeníka.

Proti tomuto tvrzení Marxovu bylo podniknuto velké křížové tažení se strany oficiální ekonomické vědy. Kritikové převážně poukazovali na to, že se různé práce dělníka nekvalifikovaného, kvalifikovaného, dozorce, konstruktéra, ředitele závodu atd. nemluví již o konkrétních, básnících, virtuosech a pod. nedají porovnávat mezi sebou a že se již vůbec nedají uvést na společného jmenovatele, jímž je podle Marxe jednoduchá lidská práce. To je ovšem nepochybné. Avšak Marxova myšlenka je tato: přesto že existuje téměř nekonečná rozmanitost a neporovnatelnost různých druhů práce, společný život vytvořil docela přesnou stupnici mezd a odměn. Když má nádeník 10 korun za hodinu, pak má zeďník třeba 14 korun, stavebník 15, modelář 18 atd., čili-hodnota práce modeláře společensky se rovná 1,9 hodnoty práce nádeníkovy. Tak musíme chápat i to, že kvalifikovaná práce je pouhým násobkem práce prosté. Jiná otázka je ovšem, proč se modeláři platí více, než nádeníkovi? Proč stojí kabát 1000 korun a kilo chleba jen 5 korun? Podle Marxe je to proto, že pro výrobu kabátu je použito 200 krát více jednoduché práce než pro výrobu kilogramu chleba. Cena je tedy jen peněžní výraz množství práce vtělené ve zboží. Připomínáme ihned, že ve 3. svazku Kapitálu, připouští Marx kolísání cen v důsledku nabídky a poptávky. Tento svazek Kapitálu byl vydán r. 1894tedy 11 let po Marxově smrti a je v podstatě naprostým vyvrácením základní thèse Marxova prvního svazku vydaného roku 1867 o práci, jakožto jediném hodnotvorném činiteli.

Co říká Marx?

Kapitál

U primitivních národů je obvyklá směna naturální, čili zboží se směňuje za zboží. Avšak ve společnosti kapitalistické kupec kupuje zboží za peníze, aby toto zase za peníze prodal. Na př. obchodník koupil za 100 liber setrlinků bavlnu a prodal ji za 110 liber, čili původní hodnotu plus přírůstek, který se nazývá nadhodnotou. Tedy peníze se z počátku změnily ve zboží, zboží se pak zase pro změnu v peníze, které se konečně vrátily ke svému majiteli a přinesly mu zvlášť o nadhodnotu. Tento pohyb-peníze zboží peníze-je neomezený a při každém obratu vynáší nový pří-

1883

růstek původní hodnoty kapitálu, t. j. nadhodnotu. Tyto pohybující se peníze, které byly dány do oběhu, aby svému majiteli přinesly přírůstek hodnoty, jsou kapitálem.

Tato Marxova definice kapitálu "postupující peníze", t. j. peníze, jež vcházejí do cirkulace, aby se vrátily zvětšené o nadhodnotu - byla něčím novým ve své době. Učitel Marxův, Adam Smith označoval za kapitál statky, určené k výrobě, a ekonomisté, současníci Marxovi ještě blíže definovali kapitál, jakožto vyrobené výrobní prostředky/továrny, stroje, nástroje, materiál atd./ Marx pak analysoval úlohu obchodního kapitálu a přichází k závěru že se onen přírůstek hodnoty, nadhodnota, netvoří ve směně. Když na př. Bouček má zboží za 1000 korun a Souček za 2000 korun, a Boučekovi se podaří směnit zboží svoje za zboží Součkovy, pak ovšem bude Bouček majitelem 2000 korun a Souček jen 1000 korun/Bouček zbohatne-Souček zchudne/avšak součet jejich majetků bude po této zdařilé směně, jako i před ní - 3000 korun, t. j. společné bohatství nevzrostlo ani o atom.

Podle Marxe nemůže směna, cirkulace, obchod vytvořit přírůstek společenského kapitálu. NADHODNOTA VZNIKÁ TEĚ VE VÝROBĚ to je stěžejní these Marxova. Obchodní kapitál se prostě dělí o nadhodnotu s výrobcem, který musí část nadhodnoty postoupit též bankovnímu kapitálu ve formě úroku majitelů pozemků ve formě nájemného. Nadhodnota zisk, se tedy vyrábí v továrně a z tohoto přírůstku společenského bohatství, jsou pak živi všichni ti, kdož se sice nesúčastnili sami výroby nadhodnoty, jsou však společensky zapojeni do procesu cirkulace zboží.

Nadhodnota, zisk, přírůstek bohatství, vzniká v lůně výroby a je nyní tedy třeba ujasnit si úlohu různých výrobních činitelů v procesu vzniku nadhodnoty.

Marx říká toto: Nadhodnota

V továrně se shledáváme se zařízením, stroji, materiály a s pracujícími na nich dělníky. Při výrobním pochodu se materiály a suroviny přeměňují ve výrobky. Stroje se opotřebovují, je vynaloženo tolik a tolik lidské práce. V hodnotě hotového výrobku je vtělena původní hodnota použitého materiálu a kvota opotřebování strojů a zařízení. Stál-li stroj na př. 100.000 korun a pracuje-li 10 let - pak nepřidá hotovým výrobkům za oněch 10 let více než právě 100.000 korun které stál. Stroje, materiály, zařízení, suroviny, pouze předávají svou původní hodnotu výrobkům, netvoří však přírůstek hodnoty, t. j. nadhodnoty, zisku. Nadhodnotu/zisk/tvoří ná-mazdní pracovník. Dělník pracuje za mzdu, t. j. prodává svoji pracovní sílu, která je také zbožím, jako každé jiné zboží. Jakou směnnou hodnotu má dělníková pracovní síla? Má hodnotu toho, čeho je třeba, aby byla udržena pracovní schopnost dělníková, t. j. potrava, výživa, byt, výživa rodiny, výchova dětí a pod. řekneme 100 korun za den práce. Dělník přichází tedy do továrny a pracuje na stroji. Každý jeho pohyb znamená, že poskytuje svou práci protihodnotu sjednané mzdy. Kdyby byl uměl dělník kalkulovat, mohl by pak spočítat, jakou protihodnotu své mzdy poskytuje továrníkovi v každém okamžiku pracovního dne. Byl by pak velmi překvapen tím že třeba již po 5 hodinách práce vyrobil úplný ekvivalent své mzdy. Dělník však nesmí říci: pane továrníku, já jdu domů, jsme vyrovnaní, protože továrník mu ukáže smluvu, kde stojí výslovně, že dělník má pracovat denně 10 hodin. Dělník tedy pracuje dále. V rábí hodnoty jako dříve, až do ukončení pracovního dne. V první polovině pracovní doby vyrobil dělník protihodnotu své mzdy. Tato

pracovní doba je nutné, dělník pracoval, aby si vydělal na sebe. Avšak v druhé polovině pracovního dne dělníkova práce již není zaplacená, hodnoty, jež vyrábí, plynou přímo do kapsy továrníkovy. Poté co byl odpracoval dělník dobu nutné práce, musí konati další nezaplacenou práci, tak zvanou nadpráci. A TATO NEPLACENÁ NADPRÁCE JE PŮVODCEM NADHODNOTY, která se podle Marxe "usmívá na kapitalistu s veškerým půvabem stvoření z ničeho"! /pokračování/.

"chováme úpřímnou lásku k Rudé armádě a oddanost vůči SSSR. Svobodu Čechů a Slováků zabezpečilo to, že Báňskou Bystricu osvobodila sovětská a ruská armáda. A tu jsem vážení, vřelou vděčností k Rudé armádě!"

Dr. J. Lettrich, 23 března 1947 v "Národnéj Obrodě"

N O V Ý F A R A O N

Není tomu tak dávno - 7 března t.r. - kdy se v Chicážském "Katolíku" objevil článek "ALUŽA OPRAVDOVÉHO KŘESŤANA: Článek začíná těmito slovy: "Mezi časopisy, jež vydávají čs. emigranti v zahraničí, zasluhuje si naši pozornosti čas "Rozpravy", vydávaný S. Ghelfandem v Bruselu, v Belgii. Májí nekompromisní myšlenku křesťanské demokracie, jež je jediná sto, namíraditi obličná hnutí marxismu, jež chtějí zotročiti člověka duchovně i hmotně." Ke konci tohoto článku píše "Katolík": "mladší generaci bychom chtěli jen připomenouti, že časopis pro sociální obnovení "Rozpravy" vycházel v Praze v letech 1954 až 1956, za vedení nezapomenutelného apoštola pražské periferie F. Kruse S. J. Tento český kn. z-jesuita připravil právě myšlenky Sv. Otce Píu XI., pro sociální encykliku "Quadragesimo anno, jež je magnou chartou spravedlivého sociálního řádu. Ghelfand je žákem pátera Kruse S. J. a můžeme říci, že je dobrým žákem svého učitele."

V téže čas. "Katolík" z 31. července t.r. píše jakýsi epk: "v Bruselu vychází "Rozpravy". Je to podle záhlaví křesťansko-demokratická politická revue. Svižné pero S. G. i redakce leccos správně popisuje, ale ještě častěji různé věci příliš příkře a nesprávně posuzuje. Nebude dobré, když přílišným soužením vyvolá nakonec nad sebou soud".

x x x

Především si vyjasníme pojmy. Tvrdí-li pan epk, že "Rozpravy" někoho přílišně "soudí", tvrdí nepravdu. Nikdy jsme nikoho nesoudili, protože nikdo nás k tomu nespínomocnil. Avšak jsem žaloval, což je docela něco jiného než soud: žalovati sní každý příslušník národa. To jsme činili od prvního čísla našeho časopisu, a je zřejmé že až do 7 března t.r. včetně pokládala laická redakce "Katolíka" všechny naše články a úvahy za dobře fundované, správné a spravedlivé. Muselo se tedy něco přihoditi v době mezi 7 březnem včetně a 31. červencem t.r., co zavedlo příčinu k rovněž živému psaní pana epk. V "Rozpravách" se nepřihodilo nic, linie našeho časopisu zůstala táž, jaká byla od začátku jeho vydávání v exilu, ba - jako velmi výstižně konstatoval "Katolík" ze 7 března t.r. - je stále tou, jakou

byla ještě před válkou, kdy duchovním rádcem "Rozprav" byl ještě v Pánu zvěčnělý táter dr. Fr. Krus S. J. Jelikož se však v "Rozpravách" nestala žádná změna, jsme nuceni předpokládati, že změna nastala v laické redakci "Katolíka" a že tam "přišel nový faraon, jenž neznal Josefa". Tento nový faraon si dokonce osobuje právo, krčiti rameny nad jedním křesťansko-demokratickým listem v exilu, jehož význam pro křesťanskou demokracii a v boji proti bludům komunismu a marxismu byl zdůrazněn smetným "Katolíkem".

Pan epk es rád dovolává Písna sv. a často uvádí z něho dlouhé citáty, čímž patrně chce dosvědčiti své pravověrné křesťanství. Než-i ďábel umí citovati Písno svaté, o čemž nás poučuje Ev. sv. Matouše. Křesťanský novinář musí kritizovati spravedlivě, t. j. musí jasně označiti-to a to se mu nelíbí, z těch a těch důvodů. Je proto na panu epk aby přesně a konkrétně označil ta místa v "Rozpravách", kde prý jsou "různé věci příliš příkré a nesprávné" posuzovány, a aby také dokázal své tvrzení, že se ona příkrá a nesprávná posuzování vyskytují v "Rozpravách" ještě častěji, než "loccos správného". Vyzýváme pana epk, aby prokázal svou kvalifikaci křesťanského novináře a doložil nezvratnými důkazy, že "Rozpravy" "nejčastěji různé věci příliš příkré a nesprávné posuzují". Neučiní-li toho pan epk pak nám nezbyde, než ho označiti za penluvače a lháře.

x x x

Po nuceném odchodu z "Katolíka" výběrného katolického novináře A. J. Jandáčka, jenž se též nesmírně zasloužil o naše uprchlíky - o některých okolnostech tohoto odchodu mohl by nám pověděti mnoho zajímavého, křesťanské lásky se dovolávající, právě pan epk - zavanul v laické redakci chikážského katolického listu nový duch. Rázem přestal boj proti socialismu a košickému vládnímu programu. Boj proti komunismu je veden pouze v rámci rozhlasového vysílače "Hlas Ameriky". Kritika mnichovského vysílače "Free Europe" je lhostejnou vůči skutečnosti, že se tam propaguje nekomunismus a Tito a je nespokojena pouze s tím, že se to tak děje bez katolíků. Téměř v každém článku epk jsou útoky proti slovenským katolíkům.

13. července t. r. byla, jako obvykle, v "Katolíku" uveřejněna relace "Hlasu Ameriky" - "Proč v Československu začíná hlad?". Autor relace objevil 4 příčiny nedostatku jistých potravin: nucené do-dávky Sov. svazu, diktát KSČ v zemědělství, přepolitování zemědělského hospodářství a neproduktivní výdaje na koncentráky a policii. Laická redakce "Katolíka" uveřejnila tento článek bez jakéhokoli komentáře, čímž vyjádřila svůj naprostý shihlas s touto relací. Ne-ní ovšem sporu o to, že tyto 4 příčiny také přispěly k dnešní bídě v Československu, chybí tu však hlavní příčina, kterou je socialistické hospodářství.

"Hlas Ameriky" je dobře slyšitelný v ČSR, a časopis "Katolík" je v naší emigraci velmi rozšířen a čten. Když si byl poslechl některý Josef Novák ve vlasti dne rozrušování "Hlasu Ameriky", řekl si toto-komunisty ovšem musíme vyhadit, ale na socialismus nedáme ani sáhnout. Vždyť ani jáni z "Hlasu Ameriky" nic nenamítají proti socialismu! a totéž si řekl také Josef Novák v exilu, když byl přečetl časopis "Katolík" ze dne 13. července t. r.

Tentýž Josef Novák v exilu, když byl přečetl útoky proti slovenským katolíkům v českém katolickém listě, musil nabýti přesvědčení, že katolíci Slováci jsou pokrytci a bludaři, že ubli-žují svým českým bratřím a pod. Proč však jsme nikdy nečetli, z pera

epikavahu neseného skutečným důvodem křesťanské nepřítelství a lás-
ky. Či bratřím-lovákům? Katolicismus přece zavazuje, katolický po-
ličník a novinář nesmí napomahati bezpráví, jež je páčáno na vlast-
stevnímu bratru. Slováci jsou svébytným národem, a mají proto přiro-
zené právo, j. božské právo sami o sobě rozhodovati. Nikdo na světě ne-
smí Slováckům vnucovati čs. jazyk a čs. národnost, protože Slováci
chtějí zůstati Slováci a mluvíti slovensky a nikoliv českoslo-
vensky. Můžeme mluvit o československém lidu, ale jen o národě čes-
koslovenském, o jazyku českém a jazyku slovenském.
Bělohlah Smetana byl český muzikant a ne československý, a složil
"Kvěstence" a ne československé. Vznikla-li ČSR ze svobodné vůle
Čechů a Slováků, nemůže přece trvati násilím a proti vůli Čechů či
Slováků. Jsme přesvědčeni, že by se všechny třetí plochy mezi obě-
ma národními národy daly odstraniti ve federativním Česko-Slovensku.
Nelíbí-li však Slováci ochotni ani k tomuto řešení česko-slo-
venského poměru, tož-je to jejich věc. Nesmí však katolický novi-
nár hájiti nekřesťanskou koncepci násilí a odnárodnění. A při-
pomínáme panu epk, že svými štvavými poznámkami pouze vnáší do srde-
cí nenavist a znemožňuje tak skutečnou dohodu českých katolíků se
slovenskými, na základě přiznání Slováckům téchže práv národa, jako
i Čechům, tedy i práva na státnost. K v

Uvedli jsme jen namátkou sice, ale dostatečné důkazy pro
charakteristiku nového směru, jenž zavládl v laické redakci "Ka-
tolika", je ovšem na biletni, že to pan epk nemá sám ze sebe, je při-
liš bezvýznamný svou vědeckou a politickou erudiicí. Poznáváme
však bezpečně ty, kdož stojí v pozadí a tahají provázky, podle nichž
táncí náš nový faraon. Jsou to staří známí, lidové košičáci, kteří
jsou ochotni sloužiti socialismu i komunistickému neokomunismu, jen
ž budou-či zase budou-ministry. Proto i jejich nenavist vůči
"rozpravám", neboť proti našim ideovým zbraním nemohou postavit
se klavety a zakulisní intriky. Oni nás dobře poznali-podle drá-
hy. Neméně dobře poznali jsme my je-podle zápachu. Avšak lidové
košičáci, Procházkové a Ducháčkové, nezastaví vítězného nastupu
křesťanské demokracie. Marné jsou jejich vzteky.

Redakce "Rozprav".

A K T U A L I T Y A P O Z N Á M K Y

Několik slov našim přátelům-horníkům z ČSR

píše René Petro, gen. tajemník
Centrale Francs Mineurs

Zaměstnávání v dolech našich přátel Čechů a Slováků, stále
zajímá belgické odborářské kruhy. Je všeobecně známo, že Komise
pro zaměstnávání cizinců užřela světlo světa jen dík energické
akci Křesťanského odborového hnutí v Belgii. Komise vznikla r.
1948 a je složena ze zástupců zaměstnavatelů, odborů a minister-
stev hospodářství, zahraničí a práce. V této komisi se projednávají
všechny záležitosti tykající se pracovního zařazení cizinců.
Uhelný průmysl zaměstnává největší část cizích dělníků, a je po-
chopitelné, že otázky spojené s prací cizinců v dolech, jsou před-
mětem pečlivého zkoumání Komise, zejména po stránce právní, ho-
spodářské, sociální, odborářské a úravní.

Pracovní a bytovací podmínky cizinců pracujících v dolech na unii, zjednotily je na jednotnou pracovní a energickým zá-
krokům zástupců křesťanských odborů ve výše uvedené komisi. Je
zásluhou křesťanských odborů, že svými zákroky, inetrevncemi,
vyjednáváním, anketami a šetřeními, prováděnými na místech spo-
lu s ústředím svobodných horníků, docílily značného zlepšení
v postavení našich českých a slovenských přátel.

Zbývá však ještě mnoho, co by se dalo zlepšiti, přede-
vším ale chceme zajistiti všem pracujícím v dolech důstoj-
ný životní standard. V našem boji za spravedlivé požadavky hor-
níků nezapomínáme též na vydobyta námi práva dělnického lidu,
práva, jež musí býti stále hájena, jak nás o tom poučuje kaž-
dodenní zkušenost. Je proto třeba mítí především výborné odbo-
rařské zástupce, u nichž pak mohou naléztí ochranu a pomoc ta-
ké naši čeští a slovenští přátelé.

Odborařská zastupitelstva, jež budou zřízena v brzké do-
bě v každém dole, budou mítí za úkol, reprezentovati dělnictvo
před vedením podniku a hájiti jeho sociální práva. Je proto
otázkou, v pořadí důležitosti, kdo bude zastupovati dělnictvo.
Jsou zástupci a zástupci, víte to sami nejlépe. Co požaduje děl-
ník od svého zástupce? Aby ho informoval, poučil a chránil, když
toho bude třeba, aby zástupce dělnictva byl znalý věcí, energi-
cký a seriosní, a aby uměl vzbuditi také u vedení závodu res-
pekt k sobě, svou odborností a cílevědomostí. V kandidátní li-
stině číslo 1 najdete zkušené a vážené odboráře, Vy je ostat-
ně dobře znáte, jsou to poctiví, obětaví a inteligentní radco-
vé a obhájci dělnictva.

Věříme v rozvahu českých a slovenských horníků a věří-
me též, že v zájmu pracujících v dolech a také ve svém vlastním
odevzdají své hlasy našim kandidátům.

PRÁTELÉ ČESÍ A SLOVÁCI

Hlasujete-li pro kandidátku číslo 1, zajišťujete si dobré zas-
toupení a ochranu!

Hlasujete-li pro kandidátku číslo 1, vyjadřujete tím ta-
ké svou odborařskou nezávislost na politice a podporujete ne-
závislé odbory, kde politikové nemají co činiti.!

Hlasujete-li pro kandidátku číslo 1, podporujete tím
Ústředí svobodných horníků/Centrale des Francs Mineurs/v jeho
programu a akci ve prospěch svých krajanů!

Celá dosavadní činnost Centrale des Francs Mineurs je zá-
rukou jejího dalšího působení. Svým hlasováním pro číslo 1 os-
vědčíte také své uznání českým, slovenským a belgickým kandi-
dátům Ústředí svobodných horníků.

"podél cesty, již prošla ruská revoluce, tlí ne-
splněná proroctví jejích nepřátel. Ona je jedním z dějinných
impulsů, tak velkým jako reformace a francouzská revoluce, snad
tak velkým, jako křesťanství".

Ferdinand Peroutka v knize

"Tak nebo tak" str. 33, rok 1947-Borový.

x x x x